

Handläggare
Christina Ring
Telefon: 08-508 25 015**Till**
Socialnämnden
2020-11-17

Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering

Svar på remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2020/671

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen om Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering.
2. Omedelbar justering

Fredrik Jurdell
förvaltningschefViktor Morawski
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering på remiss till socialnämnden med flera nämnder. Sista svarsdag är 2020-11-20.

I europeiska kommissionens prioriteringar för perioden 2019-2024 och arbetsprogrammet för 2020 lyfts digitalisering som ett av de mest prioriterade områdena. Kommissionens arbetsprogram 2020 aviserar flera nya lagförslag, revideringar och strategier inom området digitalisering.

Stockholms stad har sedan tidigare i liten omfattning arbetat med policypåverkan inom området. Det långsiktiga påverkansarbetet skulle gynnas av ett tydligt ramverk i form av en påverkansplan som fastställer Stockholms stads hållning i frågan. Förvaltningen ser positivt på detta och instämmer i att de i ärendet listade påverkansinsatserna behöver genomföras.

Förvaltningen vill dock understryka vikten av att inte underskatta omfattningen av den förändring som den digitala omställningen

innebär. Förutom behov av finansiella och personella resurser så krävs ny kompetens och fokus på förändringsledning för att hantera förändringen. Förvaltningen vill också peka på vikten av IT-säkerhet då den digitala omställningen medför hantering av stora mängder data, vilken i förvaltningens fall är känslig sådan. Vidare vill förvaltningen lyfta betydelsen av tillgång till operatörsneutral passiv fiberinfrastruktur då denna är en förutsättning för den digitala omställningen. Förvaltningen vill även poängtera värdet av synkronisering av befintlig och kommande lagstiftning då just motstridig lagstiftning är något som försvårar den digitala omställningen. Slutligen saknar förvaltningen tillgänglighetsperspektivet i påverkansplanen och pekar på vikten att få med även Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service i planen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering på remiss till socialnämnden med flera nämnder. Sista svarsdag är 2020-11-20.

I europeiska kommissionens prioriteringar för perioden 2019-2024 och arbetsprogrammet för 2020 lyfts digitalisering som ett av de mest prioriterade områdena. Utöver att EU måste stå ”rustat för den digitala tidsåldern” så betonar man vikten av att digitalisering kan bidra till en snabbare och effektivare grön omställning. Kommissionens arbetsprogram 2020 aviserar flera nya lagförslag, revideringar och strategier inom området digitalisering.

Stockholms stad har sedan tidigare i låg omfattning arbetat med policypåverkan inom området och ser att det långsiktiga påverkansarbetet skulle gynnas av ett tydligt ramverk i form av en påverkansplan som fastställer Stockholms hållning i frågan.

Ärendet

Inom ramen för europeiska kommissionens prioriterade område ”Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern” kommer EU presentera ett antal lagstiftande och icke-lagstiftande åtgärder som kommer att påverka Stockholms stads verksamhet. Dessa är Digitaliseringsstrategin, Datastrategin, Vitbok om AI, Handlingsplan för digital utbildning, Lagen om digitala tjänster, Rapport om implementeringen av GDP, Revidering av Direktivet

om säkerhet i nätverks och informationssystem (NIS-direktivet), samt revidering av eIDAS.

Digitala strategin "Att forma EU:s digitala framtid"

Den digitala strategin (2020:67) (icke-lagstiftande, inga öppna samråd) publicerades den 19 januari 2020. Strategin fokuserar på att forma EU:s digitala framtid med målet att uppnå digitalt oberoende och bli mer konkurrenskraftig gentemot globala teknikjättar för att kunna göra egna val gällande utifrån egna värderingar och regler. EU:s digitala strategi tar avstamp i hållbar utveckling och ska leda till en datadriven ekonomi.

Datastrategin

Datastrategin (2020:66) (icke-lagstiftande, kan medföra kommande lagstiftande förslag, öppet samråd) ska se till att EU går i spetsen för ett datadrivet samhälle. Det övergripande syftet med strategin är att skapa en inre marknad, där data, som inte är personuppgifter, kan flöda fritt mellan länder och sektorer och användas av företag, forskare och förvaltningar i hela EU på lika villkor.

Vitboken om AI

Vitboken om AI (2020:65) (vitbok om kommande lagförslag, öppet samråd) inkluderar så väl förslag för att stimulera investering i forskning och innovation, öka kompetensutveckling inom området, stödja näringslivets engagemang samt bland annat förslag på framtida standardiseringar. Vitboken inkluderar även skrivningar om den offentliga sektorns arbete med AI.

Handlingsplan för digital utbildning

2018 antog kommissionen en handlingsplan för digital utbildning (2018:022) (icke-lagstiftande, öppet samråd) med elva åtgärder som ska stödja användningen av digital teknik för undervisning och lärande, utveckla digital kompetens och digitala färdigheter samt förbättra utbildningen genom bättre analyser och prognoser.

Lagen om digitala tjänster

Europeiska kommissionen har aviserat en ny lag om digitala tjänster (lagstiftande, öppet samråd) med fokus på ansvars- och säkerhetsregler för digitala plattformar, tjänster och produkter samt utvecklingen av den digitala inre marknaden.

Rapport om implementeringen av dataskyddsförordningen, GDPR

Dataskyddsförordningen (The General Data Protection Regulation – GDPR) (2016:679) (lagstiftande, öppet samråd om rapporten) är till för att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt enskildas rätt till skydd av personuppgifter.

Europeiska kommissionen har aviserat att relevant existerande EU-lagstiftning kommer att under året justeras utifrån dataskyddsperspektivet.

Revidering av direktivet om säkerhet i nätverks och informationssystem, NIS

NIS-direktivet (2016:1148) (lagstiftande, öppet samråd om revideringen) antogs av EU 2016 och genomfördes i Sverige 2018 genom lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (2018:1174). Reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster och digitala tjänster i både privat och offentlig sektor.

Revidering av NIS-direktivet har aviserats till fjärde kvartalet, år 2020.

Revidering av EU-förordningen om e-legitimation, eIDAS

EU-förordningen eIDAS (2014:910) (lagstiftande, öppet samråd om revideringen) innebär att det från och med den 29 september 2018 är obligatoriskt för offentliga e-tjänster att tillåta inloggning även med utländska e-legitimationer. Lagkravet omfattar alla e-tjänster där man loggar in med exempelvis BankID eller Mobilt BankID.

Samordning med nationellt remiss- och implementeringsarbete av EU-lagstiftning

Stadens arbete med att påverka EU-policyutvecklingen inom området digitalisering föreslås samordnas med det pågående remiss- och implementeringsarbetet på nationell nivå av EU-lagstiftning inom områden så som ”En digital ingång till Europa” (2018:1724) (lagstiftande) samt direktivet om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (EU 2010:566) och antagandet av ”Listan om värdefulla datamängder” kopplat till denna (lagstiftande).

Stadsledningskontorets position och huvudsakliga synpunkter
Stadsledningskontoret föreslår att Stockholms stads övergripande position inom EU:s policy området digitalisering bygger på följande grundstenar:

Stockholms stad stödjer EU:s ambition och ökade fokus på digitalisering

Det är dock viktigt att betona att de målsättningar som sätts behöver vara realistiska sett utifrån genomförbarhet och tid.

Stockholms stad bedömer att EU underskattat kostnaderna och tiden som behövs för det digitala omställningsarbetet

Det är förvaltningarnas och bolagens samlade bedömning att EU kraftigt underskattar kostnaden för en omställning av den storlek som presenteras i exempelvis EU:s digitaliseringsstrategi. EU:s prioritering av ny teknik, öppen data och cybersäkerhet kommer att kräva nya arbetssätt, innovationer samt investeringar i nya system och ny teknik.

Stockholms stads digitala omställning försvåras ytterligare om staden på grund av europeisk lagstiftning förhindras att nyttja marknadsledande tjänster från leverantörer i tredje land.

Stockholms stad betonar vikten av tillgång till operatörsneutral passiv fiberinfrastruktur för digitaliseringen

Den underliggande infrastrukturen är en förutsättning för realisering av den digitala omställningen. Möjligheten för Stockholms stad att tillhandahålla en fiberinfrastruktur påverkas i stor utsträckning av EU och dess regulatoriska regelverk.

Stockholms stad betonar vikten av att tydliggöra skillnader och kopplingar mellan befintlig lagstiftning och kommande lagförslag

Kopplingen mellan befintlig lagstiftning (så som GDPR, ”En digital ingång till Europa” samt direktivet om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn) och de aviserade förslagen (bl.a. vitboken om AI och datastrategin) behöver tydliggöras, Utöver detta behöver lagstiftning inom området digitalisering synkroniseras med övrig lagstiftning så att dessa inte är motstridiga.

Stockholms stad behöver öka den interna samordningen och den externa samverkan för en framgångsrik, hållbar digital omställning

De föreslagna målsättningarna inom EU kommer att kräva ökad intern samordning, då tidigare projekt visar ett behov av ökat tvärsektoriellt och horisontellt samarbete inom staden.

För en framgångsrik, hållbar digital omställning krävs att Stockholms stad även arbetar nära nyckelaktörer som till exempel Region Stockholm, näringslivet och akademien. Utöver detta behöver dialog föras med nyckelaktörer så som till exempel DIGG – Myndigheten för digital förvaltning, Vinnova – Statens innovationsmyndighet, Infrastrukturdepartementet och SKR – Sveriges kommuner och regioner

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av administrativa avdelningen, avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och staben.

Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 11 november.

Funktionshinderområdet har haft möjlighet att behandla ärende 12 november.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att stadsledningskontoret tagit fram en påverkansplan avseende Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering. Då EU:s förslag till revideringar av existerande lagar, nya lagar, strategier och handlingsplaner i olika utsträckning berör förvaltningen så kommer ett ramverk som tydliggör Stockholms stads övergripande position och hållning i frågan underlätta stadens påverkansarbete. Förvaltningen anser att beskrivna påverkansinsatser behöver genomföras och vill särskilt lyfta fram några områden.

Förvaltningen vill understryka vikten av att inte underskatta omfattningen av den förändring som den digitala omställningen innebär. Då förvaltningens verksamheter primärt är inriktade på interaktion och stöd mellan människor så innebär nya arbetssätt och ny teknik ett stort steg. Förutom behov av finansiella och personella resurser så krävs ny kompetens och fokus på förändringsledning för att hantera omställningen. Förvaltningen vill också peka på vikten av IT-säkerhet i sammanhanget. Den digitala omställningen medför hantering av stora mängder data, vilken i förvaltningens fall är känslig sådan. Därmed är det av stor vikt att tekniken erbjuder tillräcklig säkerhet för verksamhetens behov.

Vidare vill förvaltningen lyfta betydelsen av tillgång till operatörsneutral passiv fiberinfrastruktur då denna är en förutsättning för den digitala omställningen. Den underliggande infrastrukturen krävs för utbyggnad av till exempel mobila tjänster och utbyggnad inom området Internet of Things (IoT) i syfte att möjliggöra nya stöd för både förvaltningens målgrupp och medarbetare.

Förvaltningen vill även poängtera värdet av synkronisering av befintlig och kommande lagstiftning då just motstridig lagstiftning är något som försvårar den digitala omställningen. Digitalisering möjliggör nya arbetssätt och därmed även nya sätt att lagra och utbyta information. Då förvaltningens data är av mer känslig karaktär så kan vidareutnyttjande av data och till exempel

utveckling inom AI innebära även etiska utmaningar och därmed blir harmonisering av lagstiftning extra viktig.

Förvaltningen saknar tillgänglighetsperspektivet i påverkansplanen och vill peka på vikten att även det lyfts in. EU:s tillgänglighetsdirektiv trädde i kraft våren 2019 och är idag Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Lagen påverkar både stadens medarbetare och förvaltningens målgrupper inom socialtjänst samt stadens näringsliv.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bilagor

1. Stockholms stads EU-policyarbete inom området digitalisering Dnr KS 2020/671
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 2020-05-19
Stockholm stads EU-policyarbete inom området digitalisering KS 2020/671